

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Gymnázium Olgy Havlové, Ostrava-Poruba, M. Majerové 1691

Marie Majerové 1691, 708 00 Ostrava-Poruba

Identifikátor školy: 600 017 478

Termín konání orientační inspekce: 6. - 10. květen 2002

Čj.	144 238/02-11131
Signatura	on6zv559

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola vznikla v roce 1972, pro svou angažovanost v pomoci dětem se zdravotním postižením nese od roku 1996 se souhlasem prezidenta republiky čestný název Gymnázium Olgy Havlové. V roce 1997 byla zařazena do Asociace přidružených škol UNESCO s projektem výchovy k toleranci, demokracii a mezinárodní spolupráci. V současnosti je příspěvkovou organizací zřízenou Moravskoslezským krajem, poskytující úplné střední všeobecné vzdělání ve čtyřletém i osmiletém studijním oboru 79-41-K Gymnázium. Má 594 žáků, z toho 513 v 17 třídách denního a 81 ve čtyřech třídách dálkového studia, které vyučuje 40 pedagogů.

Z výkazu zisku a ztrát Úč OÚPO 4-02 za rok 2001 vyplývá, že podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových neinvestičních nákladech činil 84 %. Výdaje byly prováděny v souladu s rozpočtem za kontrolované období. Hospodaření ve sledovaném období se řídilo platnou legislativou. V kontrolovaném období organizace nevykazovala hospodářskou činnost. Organizace si nechává mzdovou agendu zpracovávat firmou RONDO s. r. o., Opava na podkladě údajů zpracovaných školou.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Společenskovědní předměty

Hospitace proběhly v osmi vyučovacích hodinách základů společenských věd a dějepisu v osmi třídách čtyřletého a nižšího i vyššího osmiletého gymnázia - u pěti pedagogů.

Vyučující se řídí počítačově jednotně zpracovanými tematickými plány s týdenní časovou dotací v souladu se schválenými učebními plány a osnovami. Rozvržení učiva zaručuje návaznost a vylučuje obsahovou duplicitu. Vzdělávací cíle jsou stanoveny tak, že umožňují zvolit si společenskovědní předměty jako maturitní. Pro zájemce jsou k tomuto účelu ve vzdělávací nabídce zařazeny také dvouhodinové semináře v posledním ročníku studia. Bezprostřední příprava pedagogů na výuku byla velmi dobrá, a to jak z hlediska dlouhodobých didaktických cílů, tak vzhledem k jednotlivým třídám a hodinám. Všichni vyučující hospitovaných předmětů splňují požadavky na odbornou a pedagogickou způsobilost stanovené příslušnou právní normou. Pedagogové se dále vzdělávají různými formami studia: pravidelnou účastí na Letní škole historie, pořádané Universitou Karlovou, v postgraduálních kurzech nebo specializovaných studijních programech universit v Brně, Olomouci, Ostravě a jinde podle nabídky a odborného zaměření učitelů. Získané poznatky, např. o holocaustu a 50. letech, přenášejí do činnosti společenskovědní předmětové komise, která dbá na jejich využití ve výchově k toleranci, respektování lidských práv, odporu k totalitarismu, rasismu a extrémismu všeho druhu. Předmětová komise také sleduje produkci a nabídku odborné literatury, učebních příruček a dalších pomůcek, organizuje studentské soutěže a připravuje nové pojetí maturitních zkoušek. Při přípravě metodických materiálů a tematicky speciálně zaměřených hodin škola spolupracuje se vzdělávacím centrem Památníku Terežín, s Úřadem pro vyšetřování zločinů komunismu, s Ústavem sociální péče v Ostravě-Třebovicích.

Pro společenskovědní předměty je vyčleněna učebna s odpovídající výzdobou a vybavením didaktickou technikou, která však zároveň slouží jako kmenová školní třída, takže většina výuky se realizuje v běžných učebnách bez zvláštního materiálně-technického vybavení. Vyučuje se také v učebně českého jazyka a literatury, která slouží jako školní studovna a je vybavena televizorem, videem, radiomagnetofonem, gramofonem a příruční knihovnou

s encyklopedickými publikacemi. Pro dějepis je k dispozici dostatek vhodných moderních učebnic i historických map, podobně je tomu v občanské výchově, dosud však nebyla vydána ucelená řada učebnic pro základy společenských věd, která by odpovídala osnovám. Učitelé využívají množství odborných příruček a časopisů z oblasti filosofie, psychologie, sociologie, politologie, práva, ekonomie, dotazníky, testy, videokazety a nahrávky vysílaných populárně vědeckých pořadů apod.

Hospitované vyučovací jednotky měly poměrně jednoduchou, přehlednou strukturu tradiční kombinované hodiny: úvodní část se zopakováním a procvičením znalostí dosud probraného učiva (frontálně, skupinově nebo individuálně, ústní či písemnou formou), probrání nového nebo rozvíjejícího učiva s ověřením jeho správného pochopení, závěrečné shrnutí, zhodnocení, zadání domácí přípravy a oznámení programu příští výuky. Didaktické cíle byly formulovány stručně a jasně na začátku každé hodiny a spolu s organizačními pokyny odpovídaly mentalitě žáků i úrovni stanovené učebními osnovami. Téma bylo zapsáno na tabuli, výběr, množství a sled informací vycházely ze zvýšených požadavků výběrové školy orientované na přípravu k vysokoškolskému studiu. Jako zdroje, ze kterých byly čerpány, byly vedle učebnic využity i odborné publikace, citace z děl významných osobností, internet. Výklad nové látky byl doplňován dialogem nebo krátkodobou samostatnou prací s následnou kontrolou, což žákům poskytovalo dostatek prostoru pro aktivní uplatnění a projev vlastního názoru. Činnosti i jejich náplň se střídaly tak, aby byl vyučovací čas efektivně využit.

Na začátku sledovaných hodin učitelé motivovali žáky seznámením s jejich cílem i obsahem a výzvou k dobré spolupráci. Pro navození žádoucí pozornosti a soustředění využívali výchozích znalostí žáků, jejich životních zkušeností, příkladů z praxe, aktualizace (např. způsoby a rysy komunikace se spolužáky, učiteli, rodiči, současné společenské a politické uspořádání v porovnání s historií, náplň a praktický význam vybraných ekonomických kategorií). Uplatnily se i mezipředmětové vztahy (psychologie - sociologie - historie - literatura - umění). Zvýšený zájem upoutaly vlastní žákovské aktivity - předvedení rozdílných nálad a postojů, různé typy skupinové komunikace, soutěže, zadávání a řešení zajímavých úkolů. Zkoušení znalostí nebylo nikde provázeno napětím nebo jinak nepříznivými okolnostmi, hodnocení mělo vždy pozitivně motivující povahu a vedlo žáky k potřebě chápat veškeré informace v souvislostech a celkovém kontextu.

Interakce a komunikace ve všech navštívených třídách měla vcelku vyrovnanou úroveň a její živost, spontánnost a efektivnost byly většinou přímo úměrné době, kterou již žáci i učitelé spolu ve škole prožili. Na druhé straně se výrazně projevila snaha vyniknout a úspěšně se uplatnit především u nejmladších žáků nižšího gymnázia. Žáci ve všech třídách byli ukáznění a pozorní, z projevu učitelů byla zřejmá přístupnost, chápavost a ochota vyjít vstříc potřebám žáků. To vše vytvářelo příznivou pracovní atmosféru vzájemné důvěry a porozumění.

Své vědomosti a komunikativní dovednosti žáci dále rozvíjejí přípravou a účastí v soutěžích, jako je např. Středoškolská odborná činnost, kde škola získala v krajském kole 1., 2. a 3. místo ve společenských vědách a informatice zaměřené na společenské vědy, v soutěži S bílým koněm ve znaku, pořádanou Ostravským muzeem, ve které jedna žákyně postoupila do finále a umístila se na 2. místě, v Dějepisné olympiádě. Každoročně se pořádají exkurze k soudu a historické exkurze do Osvětimi, Krakova apod., třídy sekundy a tercie navštěvují lekce dramatické výchovy v Domě mládeže v Mariánských Horách. V oblasti ekologie gymnázium spolupracuje se základní školou v Kroměříži, ve výchově k humanitě s organizací Člověk v tísni - cyklus videoprojekcí a besed s jejími pracovníky o lidských právech, účast na festivalu Jeden svět, žáci navštěvují domov důchodců, zpracovávají projekty, angažují se v Dětském zastupitelstvu v Ostravě-Porubě.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, personální podmínky jako vynikající, materiální a psychohygienické podmínky jako průměrné, organizace, formy, metody, motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou hodnoceny jako velmi dobré. Souhrnně je kvalita výuky společenskovědních předmětů hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Týdenní časová dotace předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu vzdělávacího programu. Na základě přímého pozorování v hospitovaných hodinách a kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že příslušné učební osnovy jsou dodržovány. Probírané učivo je rozpracováno v tematických plánech vyučujících. Výukové cíle odpovídají základnímu standardu vzdělání a jsou stanoveny přiměřeně vzhledem k aktuálnímu stavu jednotlivých tříd, věku a schopnostem žáků.

Sledovaný předmět je vyučován učiteli odborně a pedagogicky způsobilými pro vyučování ve střední škole. Výuka probíhala v kmenových třídách, které jsou většinou vybaveny již dosti zastaralým školním nábytkem. Prostředí tříd bylo estetické. Začlenění předmětu do rozvrhu hodin až na ojedinělé výjimky respektuje psychohygienické zásady, které byly dodržovány i v průběhu většiny sledovaných hodin.

Struktura hodin, jejich tempo a množství informací odpovídalo věku žáků. Organizace výuky měla stanovená pravidla, která byla žáky i učiteli respektována. V rámci hromadného vyučování učitelé žákům novou látku vysvětlovali, žáci probírané učivo písemně procvičovali. Výuka byla vedena odborně a věcně správně. Průběh jednotlivých sledovaných hodin byl ovlivněn frontálním způsobem výuky s převládající aktivitou učitele. Často byla výuka vedena převážně verbálně, bez využití názorných pomůcek. Žákům byla zřídka poskytována možnost alternativních postupů při řešení úloh. Ne vždy byl vhodným způsobem dáván prostor pro samostatné učení. Učitelé kladli důraz na věcnou a logickou správnost procvičované látky. Dílčí metody nabízené žákům v průběhu výuky byly efektivní.

Vyučující byli na výuku dobře připraveni a její průběh měli promyšlený. Do všech hospitovaných hodin bylo zařazeno opakování dříve probraného učiva. Nové učivo bylo vždy vyvozováno na základě předchozích znalostí, které byly učiteli většinou prověřovány frontálně. Probírání nového učiva byl vždy věnován dostatek času.

Ve výuce byly s malým efektem využívány prvky vstupní a průběžné motivace. Pozornost byla věnována opakování, procvičování a upevňování staršího i novějšího učiva. Klasifikace zkoušených žáků byla objektivní a spravedlivá, učiteli odůvodněná. Při řešení přiměřeně obtížných úloh vyučující žákům pomáhali a nesprávné postupy bezprostředně opravovali. Ve sledovaných hodinách nebylo využito sebehodnocení ani vzájemné hodnocení žáků.

Žáci v průběhu vyučování respektovali dohodnutá pravidla jednání, vzájemná komunikace byla založena na oboustranné důvěře. Přístup učitelů k žákům byl přirozený a přátelský. Vzájemná komunikace probíhala s malou účastí žáků a byla vždy řízena učitelem. Ojedinělé diskuse byly ukončeny shrnutím poznatků a vyslovením závěrů. Úroveň verbální i neverbální komunikace učitelů byla velmi dobrá. Projevy nekázně či zjevného nezájmu žáků nebyly pozorovány

Souhrnně je kvalita výuky matematiky hodnocena jako velmi dobrá.

Fyzika

Týdenní časová dotace předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu pro gymnázia. Učitelé při plánování respektují zásadu soustavnosti a snaží se o spojení teoretického učiva s praxí. Výukové cíle stanovené v hospitovaných hodinách byly v souladu s osnovami

jednotlivých předmětů. Probírané učivo odpovídalo časovým tematickým plánům. Učební osnovy jsou plněny.

Prostorové a materiální podmínky pro výuku fyziky jsou na běžné úrovni, učitelé a žáci mají k dispozici odbornou učebnu vybavenou základní didaktickou technikou, základními dvojrozměrnými i trojrozměrnými pomůckami. V hospitovaných hodinách bylo toto vybavení využito pouze v ojedinělých případech, experiment se neobjevil v žádné hodině.

Bezprostřední příprava učitelů na výuku byla promyšlená a většinou velmi dobrá. Výuku fyziky zajišťují učitelé s odpovídající pedagogickou a odbornou způsobilostí. Výuka fyziky je realizována střídavě v odborné učebně fyziky a v kmenové učebně. Žáci nižšího gymnázia měli učebnice vždy k dispozici a převážně byly v průběhu výuky účelně využity. Žáci čtyřletého gymnázia a vyšších ročníků víceletého studia si učebnice pořizují sami podle doporučení učitelů. Absence učebnic v některých třídách se negativně projevila v efektivitě výuky diktováním učiva či textů úloh. Začlenění předmětu do rozvrhu hodin převážně odpovídalo psychohygienickým zásadám. Ty byly dodržovány i ve výuce, s výjimkou hodin, v nichž převládaly aktivity učitele.

Organizace, metody a formy práce vycházely ze stanoveného výukového cíle. Ten ve většině sledovaných hodin zohledňoval poznávací stránku procesu, méně byl orientován na výstupní znalosti a dovednosti žáků. Učitelé většinou dodržovali didaktické zásady. V hodinách, v nichž převládaly verbální aktivity učitele bez demonstrací či využití učebnic, byli žáci pasivními příjemci předkládaných informací. Předkládání hotových poznatků v takto vedených vyučovacích jednotkách neposkytovalo žákům dostatečný prostor pro seberealizaci. Ve většině sledovaných hodin převládala frontální výuka bez diferenciací k individuálním schopnostem jedinců, která neumožňovala aktivně se zapojit do procesu všem žákům. Výuka byla interpretována věcně a odborně správně.

Ve většině hodin byla využita vstupní, méně již průběžná motivace. Opakování učiva bylo přirozeně začleněno do výuky, nové učivo navazovalo na upevněné znalosti žáků. Pokud byli žáci klasifikováni, odpovídala klasifikace jejich výkonu. Ve všech sledovaných hodinách bylo učivo dostatečně procvičováno, práce s chybou využita nebyla. Na závěrech a shrnutí učiva se žáci většinou nepodíleli, z časových důvodů nebylo často hodnocení hodiny provedeno vůbec.

Žáci respektovali stanovená pravidla, plnili pokyny učitelů, chovali se vstřícně a kultivovaně. Komunikace převažovala od učitelů směrem k žákům, v žádné ze sledovaných hodin nebyli žáci ke vzájemné komunikaci a interakci vedeni. Prostor pro diskusi byl poskytován ojediněle.

Souhrnně je kvalita vzdělávání v předmětu fyzika hodnocena jako velmi dobrá.

Chemie a biologie

Průběh a výsledky vzdělávání byly hodnoceny v ročnících čtyřletého i osmiletého studia u sedmi různých pedagogů.

Kontrolou dokumentace bylo potvrzeno dodržení povinné časové dotace obou sledovaných předmětů. V primě až kvartě osmiletého gymnázia se výuka biologie řídí osnovami s výrazně ekologickým zaměřením. V septimě a příslušném ročníku čtyřletého studia je posíleno vzdělávání volitelným předmětem biologická cvičení s dvouhodinovou dotací týdně. Pro studenty závěrečného ročníku je realizován seminář z biologie ve stejném časovém rozsahu. Příslušné předmětové komise se zabývají zejména plánováním a realizací organizačních záležitostí (rozdělením učiva, zajištěním soutěží, plánem exkurzí, přípravou maturitních témat apod.). Předložené tematické plány učiva zabezpečují naplňování osnov. V několika případech však nezahrnují hodinovou dotaci pro laboratorní práce. Chybí jim rovněž charakter pracovní pomůcky učitele (např. průběžné záznamy, zpětné poznámky apod.). Další vzdělávání

pedagogických pracovníků se výrazně zaměřuje na oborové činnosti. Bezprostřední příprava pedagogů na hodinu se kladně projevovává podporou didaktických zásad soustavnosti a návaznosti teorie na praxi. Zhlédnuté vyučovací hodiny však v minimální míře umožňovaly aktivitu žáků, výrazně rozdílně byla pojmána názornost vyučování.

Personálně je výuka sledovaných předmětů plně zabezpečena kvalifikovanými učiteli, což se pozitivně odráželo v odborné stránce probíraného tématu.

V ročnících osmiletého gymnázia, v nichž plní žáci povinnou školní docházku, mají k dispozici ucelené řady učebnic. V ostatních případech využívají žáci doporučených publikací, případně vycházejí z písemných poznámek z jednotlivých hodin. Škola má k dispozici odborné učebny i laboratoře pro obě vědecké disciplíny. Celkový stav materiálního a technického vybavení k výuce obou přírodovědných oborů je na velmi dobré úrovni, zastaralé pomůcky nejsou z finančních důvodů průběžně modernizovány a doplňovány podle aktuálních potřeb. Využívání výpočetní techniky v hodinách nebylo zhlédnuto.

Stavba hodin byla ve všech případech obdobná a byla výrazně poznamenána snahou předat plánované množství učiva. Ve většině případů však nerespektovala psychohygienické podmínky výuky (např. věkové možnosti žáků, pořadí hodin v denním rozvrhu, jednostranné smyslové zatížení, chybějící střídání forem a metod práce apod.). V hodinách dominovaly frontální formy výuky s klasickými metodami výkladu a řízeného rozhovoru učitele s žákem. V jediném případě byla zařazena skupinová práce žáků s úkolem vyhledávat potřebné informace v odborné literatuře. Tato forma umožňovala efektivní zapojení většiny žáků, nácvik interakce a prezentaci výsledků. Ostatní údaje získávali žáci výhradně od vyučujících, případně z učebnic. Organizace výuky a pedagogická vyzrálость všech vyučujících pomáhaly dosáhnout vyčteného vzdělávacího cíle. Využívání didaktické techniky a učebních pomůcek (především meotaru, názorných nástěnných obrazů a schémat) bylo individuální. Řízené tempo výuky bylo přiměřené věku žáků, v několika případech příliš zdouhavé zkoušení mělo za následek chybějící časový prostor v závěru hodiny k zopakování učiva a zhodnocení práce žáků.

Vyučující dokázali využít motivačních momentů probíraného učiva, zvláště zařazováním aktualit a častým prokládáním významu praktického využití. Problémové dotazy a možnost žáků kdykoli vznést dotaz umocňovaly prožitek z nových poznatků. Ostatní podněcující metody se soustřeďovaly na způsoby prezentace látky. Soutěživost a snaha o udržení koncentrace se podporovala zejména pozitivní klasifikací za aktivitu. Pedagogové si udržovali v průběhu hodin dostatečný přehled o úrovni zvládnutí učiva. V průběhu samostatné práce nabízeli individuální pomoc potřebným žákům. Úroveň znalostí a dovedností si ověřují testy a prověrkami. Zhlédnutá klasifikace při ústním zkoušení byla pokaždé objektivní vzhledem ke znalostem žáků, ne vždy byla dostatečně zdůvodněná. Většina zjišťujících otázek byla zaměřena na faktografické vědomosti. Pouze v několika málo případech se ověřovaly znalosti ve vztazích, případně se vyžadovala aplikace dovedností (např. při odvození chemických reakcí, výpočtech apod.). Žáci s hlubším zájmem mají možnost se individuálně připravovat pod vedením pedagogů a zapojit se do znalostních soutěží (biologická a chemická olympiáda, Středoškolská odborná činnost apod.).

Při výuce převládala klidná atmosféra se známkami návyku na styl výuky jednotlivých pedagogů. Pravidla vzájemné komunikace byla zřetelná a respektovaná, případná diskuse byla brána jako přirozená součást výuky. Převažující uplatňované formy a metody práce v minimální míře vytvářely potřebný návyk týmové spolupráce. Dominantní úloha učitele vedla k upřednostňování objemu poznatků před nácvikem komunikativních a sociálních dovedností žáků. Škola realizovala společný projekt s místní DDM ke Dni Země "Uklidme si Zemi" a vytváří podmínky pro účelné zařazování exkurzí po regionu. Verbální i neverbální komunikace pedagogů byla na vysoké úrovni a kladně přispívala k zájmu žáků o výuku.

Kvalita výuky předmětů biologie a chemie je souhrnně hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Kvalita vzdělávání ve sledovaných společenských a přírodovědných předmětech je pozitivně ovlivněna plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí i zodpovědnou přípravou vyučujících a je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Výsledky výuky nebyly hodnoceny vzhledem k absenci standardizovaných evaluačních nástrojů.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitel školy má písemně zpracovanou koncepci gymnázia na léta 2002 - 2005, jejímž nejobecnějším cílem je dobrá připravenost školy, jejích pedagogů i absolventů k přijetí České republiky do Evropské unie. V souladu s jejím čestným názvem pokládá za základní prostředek k dosažení výše uvedeného cíle výchovu k evropanství, toleranci, demokracii a humanitě. Od roku 1997 je gymnázium jednou ze čtrnácti škol České republiky zařazených do Systému přidružených škol UNESCO. Mezi priority patří zapojování se do mezinárodních projektů - v rámci programu Socrates se zástupce školy zúčastnil jednání zaměřeného na poznávání a výměnu hodnot regionální kultury, což má vyústit ve spolupráci se školami v Rakousku a Polsku nebo Slovensku. Programová náplň stanovená na jeden rok se rozšíří na další tři léta. V oblasti materiálně technického vybavení je plánováno vybudování internetové sítě ve škole. V rámci Státní informační politiky ve vzdělávání se gymnázium dostalo do první vlny akce Internet do škol - moderním zařízením bude vybavena další učebna informatiky a výpočetní techniky, která bude sloužit i pro výuku jiných předmětů. Jsou zpracovány návrhy na instalaci nové vzduchotechniky ve školní kuchyni - varně a na výměnu poškozených oken.

Koncepční záměry jsou rozpracovány a konkretizovány v ročním plánu a dále v měsíčních a týdenních plánech se stanovením termínů a vymezením zodpovědnosti za jejich plnění. Veškeré plánování prošlo a bylo akceptováno první pedagogickou radou i radou školy, je projednáváno a dále upřesňováno ve spolupráci s orgány státní správy a samosprávy i s dalšími partnery a je otevřeno námětům a připomínkám všech pracovníků školy.

Výuka oboru 79-41-K/401 Gymnázium všeobecné (čtyřleté denní a čtyřleté dálkové studium) a 79-41-K/801 Gymnázium všeobecné (osmileté denní studium) se realizuje podle „Učebních dokumentů pro gymnázia“, schválených MŠMT s platností od 1. září 1999, tj. „Učebního plánu pro gymnázia se čtyřletým studijním cyklem“ č. j. 20 595/99-22 ze dne 5. května 1999, „Generalizovaného učebního plánu gymnázia s osmiletým studijním cyklem“ č. j. 20 594/99-22 ze dne 5. května 1999, a „Učebních osnov gymnázia“ č. j. 20 596/99-22 ze dne 5. května 1999. Pro příští školní rok je připravena nabídka dvaceti volitelných předmětů, realizace bude záležet na počtu přihlášených žáků (největší zájem je o anglickou konverzaci a matematická cvičení). Ve škole pracuje sportovní a pěvecký kroužek. Plánování výuky přihlíží také k potřebám zdravotně postižených žáků, ke kterým učitelé přistupují individuálně podle informací získaných proškolením v Pedagogickém centru Ostrava a ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Ostravě.

Koncepce a plánování zajišťují škole reálnou perspektivu a profilaci do dalších let a jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Organizování

Organizační struktura školy je vzhledem jejímu charakteru a velikosti poměrně jednoduchá: ředitel přímo řídí svého zástupce, sekretářku, hospodářku, vedoucí školní jídelny, údržbáře a školnici. Všichni pracovníci včetně třídních učitelů mají písemně stanovené pracovní náplně. Jako poradní orgán je ustaveno kolegium ředitele, které vedle užšího vedení školy zahrnuje také předsedy dvanácti předmětových komisí (snaha redukovat jejich počet sloučením). Na základě požadavků rodičů a v souladu se zákonem o státní správě a samosprávě ve školství funguje od června loňského školního roku rada školy, která iniciovala pozdější změnu jejího vedení. Současný ředitel a jeho zástupkyně úzce spolupracují s radou školy, jakož i se sdružením „Poznání“, které je tvořeno rodiči a disponuje fondem využívaným pro nadstandardní vzdělávací potřeby žáků. Ředitel školy vydává včasné a jednoznačné rozhodnutí, snaží se uplatňovat demokratický styl řízení umožňující spoluúčast všem zainteresovaným subjektům. Každodenní organizace a běh školy se řídí vnitřním řádem a školním řádem, ve kterém jsou explicitně formulována také práva žáků a který je v souladu s obecně závaznými právními předpisy. Všechna dokumentace je řádně a průběžně vedena. Základem informačního systému je otevřenost, vedení školy intenzivně pracuje s internetem a získané informace okamžitě předává k dalšímu využití ostatním pracovníkům. Každý vyučující má ve sborovně svou složku, pro školní veřejnost je vypsána doba denně od 8:00 do 16:00 hodin, kdy jsou na vedení školy k dispozici veškeré informační materiály, dokumentace o škole, právní normy a navazující předpisy - vždy tak, aby byl naplněn jak zákon o svobodném přístupu k informacím, tak zákon o ochraně osobních údajů. Nejdůležitější a aktuální informace jsou zveřejňovány školním rozhlasem, na nástěnce sekretariátu, výchovného poradce, ve sborovně, ve vestibulu, na internetových stránkách školy. Kromě zahajovací, pololetní a závěrečné pedagogické rady se konají ještě dvě pedagogické rady k průběžné (čtvrtletní) klasifikaci a k maturitám; operativní porady jsou svolávány dle potřeby. Pro rodiče a zájemce pořádá škola dvakrát ročně Den otevřených dveří a čtyřikrát za rok třídní schůzky. Další informativní schůzky jsou svolávány pro rodiče specifických skupin žáků, např. při zajišťování lyžařských výcvikových kurzů, zahraničních zájezdů nebo víkendových pobytů v přírodě pro nově přijaté žáky - vždy začátkem září za účasti třídních učitelů, výchovného poradce, metodika protidrogové prevence a vedení školy.

Gymnázium se prezentuje v projektu Evropského hnutí v ČR, kde získalo zvláštní uznání za aktivní přístup a obsadilo 2. místo na Moravě, přičemž jedna žákyně získala 1. místo za Strukturovaný dialog se studenty středních škol o EU, který byl podpořen delegací Evropské komise v ČR, zúčastnila se jednání ve Strasbourgu a vystoupila v Senátu ČR. Škola se dále prezentuje propagačními letáčky, almanachem ke 25. výročí vzniku, příspěvky do Mladé fronty Dnes, Českého rozhlasu, články do časopisu PRIO vydávaného radnicí Městského úřadu v Ostravě-Porubě, veřejnými vystoupeními pěveckého sboru školy ve městě, pořádáním studentských akademií. Účastní se přehlídek Učeň a středoškolák, Gaudeamus apod. Vybraní žáci jsou zapojeni do projektu Gabriel, který je zaměřen na pomoc postiženým dětem a starým lidem a realizován na gymnáziích v pěti městech v ČR. Angažují se také v akci Děti dětem - prodejní výstavce obrázků, jejíž výtěžek je věnován postiženým dětem a dětem bez rodičovské péče, v Lize proti rakovině, v tzv. srdíčkových dnech (boj proti HIV, leukémii), při sběru hraček pro nemocnice a opuštěné děti.

Výroční zpráva o činnosti školy a výroční zpráva o hospodaření jsou zpracovány v souladu se zákonem o státní správě a samosprávě ve školství a představují relevantní informační i

analytický materiál k dalšímu využití.

Organizace, informační systém, a zejména prezentace školy na veřejnosti jsou na vysoké úrovni a jsou hodnoceny jako vynikající.

Vedení a motivování pracovníků

Každodennímu vedení a motivování pracovníků slouží průběžné a bezodkladné předávání všech potřebných informací, při kterém ředitel i jeho zástupkyně preferují formu osobního kontaktu a rozhovoru. Pro plnění dílčích cílů a aktuálních úkolů jsou pracovníci získáváni také seznamováním s jejich smyslem a důležitostí na operativních poradách. Podle odborného zaměření jednotlivých vyučujících jim ředitel a jeho zástupkyně postupují nabídky různých vzdělávacích akcí, které získávají mimo jiné i z internetu, a tím je nepřímo motivují ke zvyšování kvalifikace. Nové vedení školy je vstřícné a otevřené podnětům a nápadům, vítá každou smysluplnou iniciativu. Ta se zatím projevuje zejména směrem k zástupkyni ředitele, která ve škole již dlouhodobě působí. Učitelé společenskovedních a výchovných předmětů vyvíjejí bohaté aktivity, které se pozitivně odrážejí ve vědomostech i mravních postojích žáků; vyučující přírodovědných předmětů se zapojují do různých projektů, jakým je např. projekt Slunce do škol (instalace kolektorů sluneční energie), prostřednictvím Služby škole apod.

Přestože ve škole v současné době nejsou nekvalifikovaní ani začínající učitelé, jsou vybráni zkušení pedagogové, kteří jsou připraveni poskytnout potřebnou pomoc. Systém hmotné stimulace představuje soubor kritérií pro poskytování osobního ohodnocení a odměn, který je zveřejněn a akceptován. Nynější vedení vypracovalo doplněk, který podrobněji specifikuje jednotlivá kritéria a rozšiřuje je o hodnocení mimoškolní činnosti. Počítá se s pravidelným hodnocením pracovníků dvakrát ročně a při vzniku nových významnějších skutečností. Morální stimulaci slouží zejména pochvaly na pedagogických radách a osobní pozvání k přijetí a poděkování ředitele školy (např. za zvýšenou angažovanost při přijímacím řízení). Sebehodnocení školy je prováděno pravidelně na hodnotících klasifikačních poradách a ve výroční zprávě, která obsahuje všechny náležitosti stanovené právními předpisy a množstvím příloh.

Ve vedení pracovníků se uplatňuje demokratický styl, motivování má pozitivní charakter, obojí je hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Základem systému vnitřní kontroly vůči celé organizaci jsou vztahy nadřízenosti a podřízenosti, jakož i pravidla a zásady obsažené v základních dokumentech školy. Ředitel přímo kontroluje činnost zástupkyně a celého administrativního a provozního úseku. S hospodářkou školy pravidelně projednává nakládání s financemi a dbá na jejich účelné využívání. Zástupkyně ředitele kontroluje zejména činnost třídních učitelů v porovnání s jejich zpracovanými plány, třídní knihy, třídní výkazy, dodržování rozvrhu a plánů učiva. Ředitel školy uskutečnil v průběhu školního roku hospitace u cca 20 učitelů humanitních předmětů, zástupkyně ředitele u stejného počtu učitelů přírodovědných předmětů. Z hospitací jsou pořizovány zápisy, ke kterým se vyučující vyjadřují a podepisují je po projednání, rozboru a celkovém zhodnocení hospitované hodiny. Plnění všech opatření přijímaných na základě kontrol je následně opět kontrolováno.

Škola promýšlí vytvoření systému evaluace vzdělávání vlastními nebo standardizovanými nástroji, konzultuje tuto problematiku s okolními gymnázii.

Kontrola v rámci organizační struktury školy je dostatečně účinná, škola se zabývá také způsobem kontroly výsledků vzdělávání. Jako celek jsou kontrolní mechanismy hodnoceny jako průměrné.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Podmínky vzdělávání dané plánováním, organizováním, vedením, motivováním a kontrolou představují ucelený systém umožňující efektivní fungování školy a vytvářejí předpoklady jejího dalšího rozvoje.

Kvalita podmínek vzdělávání je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Škola hospodařila ve sledovaném období s finančními prostředky přijatými z rozpočtu zřizovatele na zabezpečování neinvestičních výdajů, přidělenými prostřednictvím odboru školství Magistrátu města Ostravy (na období leden až březen 2001) a Krajským úřadem Moravskoslezského kraje (na období duben až prosinec 2001), dále s prostředky svých fondů tak, jak je vymezeno ve zřizovací listině. Organizace závazné ukazatele přidělených rozpočtů dodržela. V roce 2001 organizace vykázala ztrátu. Záporný hospodářský výsledek organizace vznikl nepokrytím odpisů ze státního rozpočtu v plné výši. Závazné ukazatele rozpočtu neinvestičních výdajů byly dodrženy.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Organizace v roce 2001 dodržela závazné ukazatele mzdové regulace, tj. limit počtu pracovníků, limit prostředků na platy a limit prostředků na ostatní platby za provedenou práci. Stav účtu 521 - Mzdové náklady k 31. prosinci 2001 souhlasil s výkazem P 1-04. Způsob stanovení osobních příplatků a odměn pro rok 2001 byl v souladu s platnou legislativou. Čerpání nenárokových složek platu bylo rozděleno mezi osobní příplatky a odměny v poměru 74 % a 26 %. Kontrolou čerpání mzdových prostředků nebylo v této oblasti zjištěno neefektivní čerpání. Kontrolou tvorby a čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) v roce 2001 bylo zjištěno, že finanční prostředky jsou uloženy na samostatném bankovním účtu u peněžního ústavu. Zásady pro použití fondu a rozpočet FKSP byly součástí vnitřních pokynů pro rok 2001 a zpracovány v souladu s obecně platnými předpisy. Zdůvodnění rozdílu mezi účtem 912 - Fond kulturních a sociálních potřeb a účtem 243 - Běžný účet FKSP bylo založeno k inventarizaci ke dni 31. prosinci 2001. Organizace provedla tvorbu přidělu do FKSP za rok 2001 ve správné výši. Byla provedena namátková kontrola účetních dokladů týkajících se tvorby a čerpání FKSP po stránce věcné správnosti i náležitostí účetních dokladů. Kontrolou účetních dokladů nebylo zjištěno neefektivní čerpání a účetní doklady byly po formální stránce v souladu s platnou legislativou roku 2001.

Hodnocení efektivity čerpání OINV

V roce 2001 organizace použila příspěvek ONIV na zajištění provozu školy. Byla provedena kontrola účetních dokladů z hlediska přípustnosti výdajů, časové správnosti a doložení prvotními doklady. Touto kontrolou bylo zjištěno, že účetní doklady obsahovaly všechny

náležitosti dle platných právních předpisů roku 2001.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Škole byly v roce 2001 přiděleny finanční prostředky účelově vázané odborem školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje Ostrava na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Tyto prostředky byly využity v souladu s účelem určení a v souladu s platnou legislativou roku 2001.

Hodnocení kvality výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva o hospodaření školy v roce 2001 je zpracována přehledně, obsahuje všechny požadované náležitosti včetně zdůvodněného hospodářského výsledku. Výroční zpráva je zpracována v souladu s platnými právními předpisy roku 2001.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Škola v kontrolovaném období zaúčtovala všechny účetní případy za kontrolované tematické okruhy a sledované období. Účetnictví je vedeno přehledně. Namátkovou kontrolou přidělených státních prostředků nebylo zjištěno neekonomické nebo neefektivní vynakládání finančních prostředků.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Jako součást orientační inspekce byla provedena pilotáž tematické inspekce Výchova k lidským právům a k toleranci, zaměřená na zjištění skutečnosti, zda se škola zabývá výchovou k demokracii, k respektování kulturních tradic, k dodržování lidských práv a toleranci.

Kontrolou pedagogické dokumentace se prokázalo naplňování osnov vzdělávacího předmětu Základy společenských věd v rámci zaměření tematické inspekce. Škola se systematicky podílí na výchově k humanismu, toleranci a úctě k odlišným kulturám bohatou účastí v mezinárodních i vlastních výchovně vzdělávacích projektech (např. škola je přijata do programu UNESCO Associated Schools Project in Education for International Co-operation and Peace, projekt Gabriel – podpora dobrovolnictví a humanismu mladých lidí, Program Socrates – Comenius Regionální kultura – identifikace v minulosti, současnosti a budoucnosti, Lípa milénia – společná aktivita místních organizací a občanů, a další). Dílčí rezervy se prokázaly ve vytváření organizačních a materiálních podmínek pro uplatňování zásad demokracie v rámci školy (úroveň a účelnost komunikace se žáky, prosazování realizace práv žáků např. prostřednictvím rady žáků apod.). Celkově se škola věnuje této problematice na velmi dobré úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy ev. č. ZL/014/2001 ze dne 29. června 2001 s účinností od 1. dubna 2001
2. Dodatky ke ZL:
 - ev. č. D1/ZL/014/2001 ze dne 27. září 2001 s účinností od 1. října 2001
 - ev. č. D2/ZL/014/2001 ze dne 20. prosince 2001 s účinností od 21. prosince 2001

3. Rozhodnutí MŠMT ČR č. j. 25 217/2001-21 z 19. února 2002 s účinností od 1. září 2001
4. Jmenovací dekret ředitele školy, Moravskoslezský kraj - Rada kraje, usnesení č. 11//336 ze dne 11. října 2001 s účinností od 1. listopadu 2001
5. Koncepční záměry Gymnázia Olgy Havlové v Ostravě-Porubě na léta 2002-2005
6. Organizace školní roku 2001/2002 – Gymnázia Olgy Havlové
7. Plán práce výchovného poradce na šk. rok 2001/2002
8. Minimální preventivní program Gymnázia Olgy Havlové
9. Měsíční plány práce
10. Organizační řád Gymnázia Olgy Havlové
11. Rozvrh hodin
12. Školní řád Gymnázia Olgy Havlové od 1. září 2001
13. Vnitřní platová směrnice Gymnázia Olgy Havlové
14. Příloha – Kritéria pro poskytování osobních příplatků ve šk. roce 2001/2002
15. Pracovní náplně jednotlivých funkcí ve škole
16. Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy
17. Přehled o pedagogických pracovnících školy
18. Personální dokumentace pracovníků
19. Přehled vzdělávacích akcí od 1. září 2001
20. Přehled výuky předmětů z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti
21. Věková skladba pedagogických pracovníků podle odborné a pedagogické způsobilosti
22. Výroční zpráva za školní rok 2000/2001 Gymnázia Olgy Havlové
23. Výroční zpráva o hospodaření Gymnázia Olgy Havlové za rok 2001
24. Rozpočet na rok 2001 stanovený Magistrátem města Ostravy na období leden až březen 2001
25. Rozpočet na rok 2001 stanovený odborem školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje v Ostravě na období duben až prosinec 2001
26. Rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací Úč OÚPO 3 – 02 sestavená k 31. prosinci 2001
27. Výkaz zisku a ztráty organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací Úč OÚPO 4 – 02 sestavený k 31. prosinci 2001
28. Hlavní účetní kniha za rok 2001
29. Účetní doklady (květen 2001 607/5-771/5, červen 2001 772/6-968/6)
30. Výkaz o pracovnících a mzdových prostředcích P1-04 za rok 2001
31. Sumář mezd za období leden až prosinec 2001
32. Děkonné dopisy charitativních organizací
33. Třídní knihy
34. Třídní výkazy
35. Hospitační záznamy ČŠI

ZÁVĚR

Škola plní deklarovaný vzdělávací program v souladu se schválenými učebními dokumenty. Výrazná pozitiva byla zaznamenána v oblasti plánování a přípravy výuky, odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících, motivace a hodnocení, interakce a komunikace. Organizace výuky a její materiálně technické i psychohygienické podmínky jsou standardní. Velmi úspěšná je škola v zapojení do projektů a aktivit., kterými se prezentuje na veřejnosti.

V období od poslední inspekce a šetření stížnosti Českou školní inspekcí ve školním roce 2000/2001 došlo za nového vedení školy ke konsolidaci, zlepšení komunikace a atmosféry v pedagogickém sboru.

V průběhu inspekce nebylo zjištěno porušení právních norem.

Kontrola hospodaření konstatuje efektivní využívání finančních prostředků přidělovaných ze státního rozpočtu ve prospěch vzdělávacího programu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Doc. PhDr. Zdeněk Novotný, CSc.	Zdeněk Novotný v. r.
Členové týmu	Mgr. Josef Minaříček	Josef Minaříček v. r.
	Mgr. Pavel Tisovský	Pavel Tisovský v. r.
Další zaměstnanci ČŠI	Jaroslava Sivková	
	Hana Strachotová	

V Novém Jičíně dne 11. června 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. června 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Zdeněk Schneider

Zdeněk Schneider v. r.
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor školství, mládeže a sportu, 28. října 117, 702 18 Ostrava 2	2002-07-23	144 314/02-11131
Zřizovatel: Moravskoslezský kraj - Krajský úřad, PhDr. Jaroslava Wenigerová, zástupkyně hejtmána, 28. října 117, 702 18 Ostrava 2	2002-07-23	144 315/02-11131
Rada školy	2002-07-23	144 316/02-11131

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.